

En Fortsatt kraftsamling

**Resultat av statsbidrag till ideella organisationers
fortsatta arbete i flyktingsituationen 2017**

En fortsatt kraftsamling

Resultat av statsbidrag till ideella organisationers
fortsatta arbete i flyktingsituationen 2017

Förord

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) fick i november 2016 i uppdrag av regeringen att betala ut särskilt bidrag i syfte att förstärka pågående verksamheter riktade till asylsökande och nyanländas etablering. Bidraget fördelades till fem nationella organisationer. Myndigheten fick samtidigt i uppdrag att följa upp bidragets användning och analysera insatsernas resultat, vilket presenteras i denna rapport.

Myndighetens uppföljning visar att arbetet har främjat etableringen av asylsökande och nyanlända genom olika mötesplatser, aktiviteter och stödjande insatser. Detta har utförts med en stor geografisk spridning över landet och har engagerat ett stort antal frivilliga och deltagare.

Organisationerna har med hjälp av bidraget kunnat utveckla både ny och etablerad verksamhet, vilket har lett till en högre kvalitet på verksamheten samt ökat kompetens bland anställda och frivilliga. Samverkan med andra frivilligorganisationer och med offentliga aktörer har främjat kunskapsspridning och bidragit till en mer samordnad verksamhet.

De flexibla medlen har bidragit till att organisationerna själva, med egen erfarenhet och kunskap, kunnat avgöra var medlen gör mest nytta utifrån det rådande behovet.

Lena Nyberg, generaldirektör,
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Innehåll

Förord	3
Innehåll	4
Sammanfattning	5
Inledning	7
Flyktingsituationen och det civila samhället.....	7
Uppdrag om utbetalning av medel	7
MUCF:s tolkning av uppdraget.....	8
Rapportens avgränsning och disposition	8
Genomförande av uppdraget	8
Genomförande och redovisning av resultat	10
Individuell Människohjälp.....	10
Rädda Barnen	13
Svenska kyrkan.....	16
Svenska Röda Korset	19
Resultat och lärande	25
Sammanfattande analys och bedömning	28
Sammanfattande erfarenheter.....	31
Referenser	32

Sammanfattning

I december 2016 betalade myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ut totalt 32 miljoner kronor till fem organisationer enligt regeringsbeslut om särskilda medel för att stärka kapaciteten i det fortsatta arbetet med mottagande och etablering av nyanlända (Regeringsbeslut, 2016). Organisationerna var Individuell Människohjälp (IM), Rädda Barnen, Svenska kyrkan, Svenska Röda Korset och Forum – Idéburna organisationer med social inriktning (Forum). Bidraget fick användas fram till 24 november 2017 då organisationerna också skulle inkomma med en slutredovisning till myndigheten.

Syftet med bidraget var att stärka organisationernas pågående verksamheter riktade till asylsökande och för nyanländas etablering genom mötesplatser, sociala aktiviteter och stödjande insatser, med undantag för Forum som hade i uppgift att stärka det pågående arbetet inom ramen för organisationens asylnätverk.

I denna rapport avser myndigheten att redovisa användningen av bidraget. Innehållet bygger på organisationernas åiterrapportering och på den uppföljningsträff som anordnades i oktober 2017 för att låta företrädare för organisationerna dela erfarenheter och tankar med varandra. Rapporten går igenom organisationernas verksamheter och hur de knyter an till bidragets syfte och innehåller myndighetens analys av organisationernas insatser och erfarenheter av verksamhetsåret.

Bidragets breda syfte gjorde det möjligt för organisationerna att anpassa fördelningen till de områden och de verksamheter där behovet varit som störst och gav möjlighet till flexibilitet när behoven förändrades. Totalt sett har verksamhet bedrivits i landets samtliga län. Organisationerna har under året exempelvis:

- genomfört fler aktiviteter och anordnat fler mötesplatser för asylsökande och nyanlända
- erbjudit stödjande insatser i form av rådgivning, information och psykosocialt stöd
- etablerat nya rutiner och metoder i den interna verksamheten
- tillsatt nya tjänster och värvat fler frivilliga
- utbildat personal och frivilliga
- fördjupat befintlig samverkan och utvecklat nya samarbeten inom både ideell- och offentlig sektor

Myndighetens bedömning av det gångna verksamhetsåret är att organisationerna har lyckats ge stöd och sociala sammanhang till ett stort antal individer utifrån de förutsättningar som har getts, men att åiterrapporteringen vittnar om att det funnits svårigheter att nå ut till de grupper som är i störst behov.

De vanligaste målgrupperna har varit asylsökande och nyanlända samt ensamkommande flyktingbarn. Oftast refererar organisationerna till en generell grupp nyanlända och asylsökande, men de beskriver också särskilt riktade insatser för en specifik målgrupp, som exempelvis kvinnor och hbtq-personer. Ytterligare riktad verksamhet har skett för barn och unga, samt för föräldrar och familjer.

Resterande målgrupper kommer i varierande ordning beroende på organisation, men alla har i någon utsträckning riktat insatser mot egna medlemmar, frivilliga och volontärer. En del organisationer uppger att de arbetat med transitflyktingar eller papperslösa. Forum, som har arbetat under särskilda direktiv, har haft medlemsorganisationer och andra idéburna organisationer som främsta målgrupp.

Organisationerna menar att det varit en fördel att bidraget varit relativt flexibelt och att detta visar på en tillit från regeringens sida till civilsamhällets kompetens. Nackdelar med bidragsformen var att framförhållningen var kort och att en längre genomförandeperiod hade behövts för mer långvariga verksamheter och resultat, även om organisationerna har angett flera områden som bestående också efter verksamhetsårets slut.

Fria medel har också bidragit till intern utveckling och samordning vilket organisationerna anser vara viktigt för att etablera rimliga förutsättningar som låter personal och frivilliga genomföra bra insatser gentemot målgruppen. Året för bidraget har också präglats av en hög belastning på personal och frivilliga med anledning av den ökade psykiska ohälsan hos asylsökande. Därför har personal och frivilliga utbildats i psykosocialt stöd för att öka sin beredskap och kunskap i att möta målgruppen på bästa sätt.

MUCF gör en liknande bedömning som föregående år, nämligen att organisationerna har stärkt sin kapacitet i arbetet med asylsökande och nyanländas etablering genom att bedriva mer verksamhet med en ökad kvalitet. Bidraget har även lett till långvariga förbättringar genom utveckling av den interna verksamheten.

Inledning

Flyktingsituationen och det civila samhället

Under 2015 års flyktingsituation visade civilsamhället stort engagemang och bidrog med både akuta och långvariga insatser för att bidra till mottagandet av det stora antal människor som anlände till Sverige. För att ta vara på den kapacitet som visades beslutade regeringen att i december 2015 tilldela 94 miljoner kronor i särskilda medel för att förstärka tio organisationers arbete med mottagande av asylsökande och nyanländas etablering. Detta redovisas i rapporten *Kraftsamling från norr till söder* (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2016). Rapporten visade att organisationerna på ett effektivt sätt nått ut till en bred målgrupp med varierande insatser, men att det fanns ett fortsatt behov av stöd för att dessa åtgärder i förlängningen skulle kunna etableras och bli långvariga. I november 2016 beslutade regeringen att tilldela ytterligare medel till fem organisationer för att stödja det fortsatta arbetet. Det är dessa medel som redovisas i denna rapport, som därmed är en förlängning av föregående års redovisning.

Uppdrag om utbetalning av medel

Regeringen beslutade i november 2016 att ge vidare stöd under 2017 för organisationernas pågående arbete för asylsökande och nyanländas etablering (Regeringsbeslut, 2016). De fem organisationer som blev tilldelade medel var Individuell Människohjälp, Rädda Barnen, Svenska kyrkan, Svenska Röda Korset och Forum – idéburna organisationer med social inriktning. Syftet var att främja pågående arbete gällande asylsökande och nyanländas etablering i form av:

”mötesplatser och sociala aktiviteter som involverar asylsökande och nyanlända och till stödjande insatser, till exempel verksamheter som syftar till att öka asylsökandes och nyanländas kunskaper i svenska eller annan etableringsfrämjande verksamhet. En del av medlen kan användas till samverkan mellan organisationer. De organisationer som tilldelas medel ska verka för att medlen så effektivt som möjligt når verksamhet i alla berörda delar av landet.” (Regeringsbeslut 2016, s. 4)

Vidare direktiv för bidragets användningsområde förtydligar att dessa insatser ska respektera demokratins idéer, inklusive jämställdhet och förbud mot diskriminering. Direktiven för Forum var annorlunda och gick ut på att stärka det pågående arbetet inom ramen för deras asylnätverk.

Organisationerna skulle slutligen lämna en ekonomisk redovisning och en utvärdering av genomförda insatser till MUCF senast den 24 november 2017. MUCF i sin tur skulle senast den 31 januari 2018 rapportera till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) med en redogörelse över hur organisationerna har fördelat medlen sett till verksamhet och ort. Om möjligt skulle redovisningen även innefatta hur många asylsökande kvinnor respektive män som deltagit i organisationernas verksamhet.

Villkoren för Forum bestod av en ekonomisk redovisning och en redogörelse över hur medlen har använts för att främja organisationens arbete samt resultat.

MUCF:s tolkning av uppdraget

MUCF tolkar uppdraget i stort sett som en fortsättning på 2016 års stöd till att förstärka det arbete som redan bedrivs i organisationerna på olika sätt. Det finns dock vissa skillnader i uppdragsbeskrivningen, där det skrivs fram vilka riktade insatser som eftersträvas: sociala aktiviteter, mötesplatser och stödjande insatser för etablering. Utöver dessa skillnader tolkas fortsatt uppdraget enligt 2016 års rapport (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2016). Då organisationernas arbete under 2016 inte avviker från den delvis nya formuleringen har MUCF inte gjort några ytterligare avgränsningar av bidragets användning än vad som beslutades då. Detta underlättar kontinuitet i organisationernas arbete. Till exempel har samma mallar använts för redovisning av bidraget. En skillnad är dock att regeringen har gjort ett förtydligande direktiv kring att arbetet ska bedrivas i linje med demokratiska idéer, jämställdhet och förbud mot diskriminering, vilket också framgick i utbetalningsbeslutet till organisationerna och i instruktionerna för redovisning och revisors granskning.

Rapportens avgränsning och disposition

Rapporten täcker endast den del av verksamheten som varit bekostad av bidragsmedlen. Den verksamhet som finansierats på annat håll inkluderas inte. I de fall där verksamhet har samfinansierats med annat medel uppmärksammas detta i texten.

Underlag till rapport

Det material som behandlas i denna rapport består av den återrapportering som mottagits från organisationerna på MUCF:s begäran och av anteckningar från den uppföljningsträff som hölls i oktober 2017. Då organisationerna detta år var få till antalet redovisas deras verksamheter separat. Därefter presenteras ett gemensamt stycke för resultat och lärande och avslutningsvis redovisas en slutgiltig analys för en översiktlig bild av de totala krafttagen.

Genomförande av uppdraget

MUCF tog fram utvärderingsmallar inför tidigare rapportering (2016), där organisationerna hade möjlighet att påverka utformandet efter att de mottagit en remiss. Detta års utvärdering har i stort sett utgått från föregående års mall, för att underlätta utförandet av rapporten. Utvärderingsmallen för Forum var ny och skickades på samma sätt ut för att ge organisationen en chans att påverka utformandet.

Organisationerna har i olika omfattning svarat på frågorna i utvärderingsmallen vilket har försvårat utformningen av denna rapport på ett enhetligt sätt. Myndighetens lärdom av detta är att vara mer specifik i utformandet av utvärderingsfrågorna för återrapportering.

Uppföljningsträff

Den 20 oktober 2017 hölls en uppföljningsträff där organisationerna tillsammans med MUCF förde en dialog om genomförandet och de resultat som de uppmärksammat. Organisationerna och MUCF samrådde även kring redovisningen. Inbjudna till denna träff var de organisationer som beviljats bidrag under 2017, men också Skyddsvärnet som fått motsvarande bidrag under 2016 för att se hur organisationens arbete hade fortgått under året. Utöver dessa medverkade även Länsstyrelsen i Stockholms län och Nämnden

för statligt stöd till trossamfund (SST). Syftet med denna uppföljningsträff var att låta organisationerna dela erfarenheter av årets verksamheter och att bidra till upplägget av resultatet på ett fördjupat sätt.

Tabell 1.1 Organisationernas förbrukning av bidraget under verksamhetsperioden. Kronor

Organisation	Beviljat belopp	Förbrukat belopp	Återbetalat belopp	Andel i procent
Individuell Människohjälp	2 000 000	2 000 000	0	100
Rädda Barnen	6 000 000	6 000 000	0	100
Svenska kyrkan	8 000 000	7 783 716	216 284	97
Svenska Röda Korset	15 000 000	15 000 000	0	100
Forum	1 000 000	1 000 000	0	100
Totalt	32 000 000	31 783 716	216 284	99

Alla organisationer förbrukade hela bidraget under den angivna genomförandeperioden förutom Svenska kyrkan, som återbetalade återstående belopp på 216 284 kr.

Tabell 1.2 Organisationernas totala förbrukning av bidraget utifrån nivå och kostnadstyp. Kronor

Kostnader	Central nivå	Regional nivå	Lokal nivå	Kostnader totalt
Lönekostnader	13 112 636,07	1 678 875	7 724 902	22 516 413,07
Övriga kostnader	917 762,63	831 688	5 815 564	7 565 014,63
Overheadkostnader	854 485	139 437	336 617	1 930 539
Kostnader totalt*	14 884 883,7	2 650 000	13 877 083	32 011 966,7

*De totala kostnaderna överstiger den totala förbrukade summan av bidragsmedlen då fyra av organisationerna har räknat in viss egenfinansiering

Redovisningen visar att det nästan är en jämn fördelning av bidraget på central och lokal nivå. Rädda Barnen har dock valt att hantera bidraget på central nivå för verksamheter som bedrivits på lokal nivå. Svenska kyrkan är den enda organisationen som fördelat bidraget på regionalnivå. Redovisningen visar också att en stor del av bidraget har gått till lönekostnader.

Genomförande och redovisning av resultat

I följande avsnitt redovisas organisationernas arbete individuellt under rubriker som utgår från regeringens ändamål med bidraget. Det går dock att konstatera att mötesplatser och sociala aktiviteter många gånger går hand i hand med stödjande insatser och ofta har samma etableringsfrämjande syfte. Därför har det inte gjorts något försök att skilja dessa åt, utan de presenteras under en och samma rubrik. Redovisningen av Forums verksamhet skiljer sig något från de övriga, då de har haft andra riktlinjer för bidraget.

Individuell Människohjälp

Organisationen beviljades 2 000 000 kr och förbrukade hela summan under den angivna tiden för genomförandet.

Mötesplatser, sociala aktiviteter och stödjande insatser

Totalt har verksamhet bedrivits på 11 olika orter och 400 mötestillfällen har genomförts. Genom dessa har IM nått ut till ca 17 000 deltagare (ej unika) och har involverat ca 200 unika volontärer.

Den verksamhet i Umeå som etablerades under 2016 har fortsatt även 2017 och har bestått av mötesplatser för språk och sociala aktiviteter som språkfika, friluftsliv och teaterbesök. Lokalförening och styrelse har fått stöd i arbetet med målgruppen och har under året drivit en kvinnogrupp för att främja mötet mellan nyanlända och etablerade kvinnor, samt erbjudit individuell hjälp med myndighetskontakt och CV-skrivning.

I Sävsjö kommun har medlen använts till arbete för att stärka nyanlända kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, vilket har krävt nya volontärer med passande kompetens inom området. Utöver detta har aktivitetsgrupper för nyanlända och asylsökande startats i början av året. Resurser på kontoret i Sävsjö har arbetat med stöd för att utveckla integrationsarbetet i lokalföreningarna i Växjö, Jönköping och Linköping.

I Malmö kommun har det funnits behov av verksamhet för nyanlända och asylsökande barn och med hjälp av det statliga bidraget har några Barn i Väntan-grupper drivits under första halvåret. Barn i Väntan är en gruppverksamhet för barn och unga i asylprocessen. Resterande del av året har andra finansierare möjliggjort detta arbete.

I Lunds kommun har de statliga medlen möjliggjort ny matchningsverksamhet där nyanlända barn och unga matchas med etablerade familjer, vilket senare ledde till ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Lunds kommun som möjliggjort en fortsättning för denna verksamhet under 2018 genom finansiering från kommunen.

Insatser i Stockholms län har prioriterat att samordna, styra och utveckla befintlig verksamhet. Exempel på detta är språkfika i Blackeberg, Vårby Gård och på Medborgarplatsen. Mötesplatser i form av en "Kvinnoklubb", en öppen mötesplats för kvinnor och icke-binära, samt mötesplats för barn. Andra mötesplatser har haft fokus på nätverkande med teman valda av målgruppen. En aktivitetsgrupp har också anordnat aktiviteter som exempelvis brännboll och teater.

I Göteborgs kommun har prioriteringar gjorts inom samordning, styrning och utveckling av befintlig verksamhet, som exempelvis språkfika. Vidare har stöd getts till volontärgrupper för att initiera nya aktiviteter och kvinnogrupper. Stöd till en volontärgrupp i Falkenberg har lett till språkfika varje vecka för fyra olika grupper.

Samverkan med andra aktörer

IM uppger att nya kontakter har skapats som kommer att generera framtida samarbeten, samtidigt som en ny modell för nära samverkan har kunnat framarbetas.

Nationell samverkan har skett genom Barn i Väntan/ Barn i Start, som är ett samverkansprojekt med Svenska kyrkan. Under året har en tjänst blivit tillsatt för att bland annat fungera som fortsatt stöd för de nya grupper som startat under 2016 inom projektet. Här har arbetet även handlat om att uppdatera material samt utbilda gruppleddare och andra utbildare.

I Umeå har IM etablerat ett brett nätverk med andra civilsamhällesorganisationer, olika delar av kommunen och bland nyanlända och arbetet har handlat om att etablera IM som en integrationsaktör i kommunen. Det har skett samverkan med kommunens två största asylboenden. En pilotverksamhet inom språkträning och insatser mot arbetsmarknaden startades i samverkan med Coompanion och Vuxenskolan.

Lokal samverkan har skett med organisationer som Friluftsförbundet, teaterföreningar och idrottsklubbar.

I Sävsjö kommun har samverkan med vårdcentralen etablerats utifrån behov från den kvinnliga målgruppen. Här har samtal möjliggjorts kring hälsofrågor med kvinnliga läkare och sjuksköterskor. Detta arbete har huvudsakligen riktat sig mot kvinnor, men vid enstaka tillfällen även män.

Ett större samarbete gjordes med Malmö stad, White Arkitekter, Skanska och van Alen Institute, en icke-vinstdrivande amerikansk organisation. Samarbetet gick ut på att skapa och driva en innovativ mötesplats under 12 dagar i slutet av sommaren med teman som arbete, entreprenörskap, kultur och den inkluderande staden. Det totala antalet deltagare översteg 1 300 och totalt 30 olika aktörer medverkade från civilsamhälle, stat, kommun och näringsliv. IM arbetade här med att bland annat samordna, rekrytera volontärer och att nå ut till målgruppen.

Insatser för att stärka organisationens arbete

Med hjälp av bidraget har IM kunnat möta det stora behov av stödjande funktioner som infunnit sig sedan hösten 2015. Nya arbetssätt har möjliggjorts tillsammans med nya samarbeten som kommer att fortgå efter verksamhetsårets slut.

2016 års arbete fokuserade mestadels på utvecklingsarbete och samverkan, samt uppstart av ny verksamhet. Det blev ett tungt arbete för organisationen och under verksamhetsåret 2017 har det i stället funnits ett behov av att stärka befintlig verksamhet där det redan finns en fungerande infrastruktur, genom att uppnå väl fungerande region- eller lokalkontor för att utveckla möjligheten att nå fler.

En del av bidraget har stannat på nationell nivå för att stödja verksamheter i landet. En del har gått till en samordnartjänst för uppföljning, stöd och erfarenhetsutbyte från lika delar av landet. Ytterligare en tjänst har tillsatts för att kommunicera den nya verksamheten med fokus på att nå nya deltagare och volontärer.

Geografiska områden

IM har under året valt att utveckla den befintliga verksamheten och medlen har möjliggjort ytterligare satsning på verksamheter i Västerbottens län och Umeå. Utöver detta har satsningar gjorts i Stockholm, Malmö, Lund, Helsingborg, Göteborg, Falkenberg, Jönköping, Sävsjö, Växjö och Linköping.

Målgrupper

IM uppger att målgruppen har varit kvinnor och män i kategorierna ungdomar (13–18 år), unga vuxna (19–25 år) och vuxna (26–64 år). Den primära målgruppen har varit asylsökande, men IM menar att det varken är möjligt eller relevant inom flera av deras verksamheter att skilja på nyanlända och asylsökande. Särskilt riktade verksamheter för barn och unga har vi sett exempel på i det nationella stödet till arbetet med Barn i Väntan/Barn i Start, samt på lokal nivå i Malmö. I Stockholms stad har öppna mötesplatser för barn funnits. Exempel på verksamheter för kvinnor är insatser för kvinnors sysselsättning i Sävsjö kommun och det etablerade samarbetet med vårdcentralen för att låta kvinnor diskutera hälsofrågor med kvinnlig sjukhuspersonal. I Stockholms stad har det anordnats mötesplatser för kvinnor och icke-binära.

Delaktighet och egenmakt

Verksamheten har varit utformad utifrån målgruppens behov och flera verksamheter har startat på initiativ av och i dialog med nyanlända och asylsökande. Exempel är de aktiviteter där deltagarna själva får bestämma vilka teman som ska behandlas under de anordnade träffarna. De aktiviteter som specifikt riktat sig till kvinnor har haft egenmakt som huvudsakligt syfte (se exempelvis projektet i Sävsjö med fokus på kvinnor som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden).

Rädda Barnen

Organisationen beviljades 6 000 000 kr och förbrukade hela summan under den angivna tiden för genomförandet.

Mötesplatser, sociala aktiviteter och stödjande insatser

En nationell och regional intern samordning och verksamhetsutveckling har möjliggjort både start av nya verksamheter och utveckling av redan befintlig lokal verksamhet som sociala aktiviteter och mötesplatser för ensamkommande, bland annat genom lekaktiviteter och fritidsaktiviteter, utflykter, studiestöd, föräldragrupper och workshops. Exempel på detta är projektet Invite i Malmö, där nyanlända och etablerade barnfamiljer träffas och genomför utvalda aktiviteter tillsammans. Lokalföreningen i Skellefteå har utfört aktiviteter i form av utflykter och på flera orter, bland annat i Stockholm och Karlstad, har det startats mötesplatser för ensamkommande.

I Rädda Barnens arbete har det upptäckts barn och familjer som är i behov av insatser som den övriga verksamheten inte kunnat erbjuda. Vid dessa tillfällen har Rädda Barnen kopplat in en *case manager*, vars uppgift då var att koordinera de nödvändiga insatserna ur ett helhetsperspektiv. Det kunde bland annat handla om kontakt med andra stödjande aktörer. Under året har två *case managers* anställts för att vid dessa situationer arbeta direkt med barn, unga och familjer i migration som av olika anledningar inte fått rätt stöd i det befintliga välfärdssystemet eller som på annat sätt varit illa. Dessa case kunde bland annat handla om våld i familjen och om barn som varit illa på boenden eller som påverkats av nya asylagar. I en familj handlade stödet om förskoleplanering, kuratorskontakt och habilitering för barnen samt ändringar i familjens boendeförhållanden. Detta skedde i samverkan med kommunen och Migrationsverket.

Övrigt arbete av *case manager* har varit att sprida information och ge stöd till anställda och medlemsrörelsen i enskilda ärenden, samt påbörja planering för utbildning för att tidigt kunna identifiera barn i behov av stöd. Rädda Barnens aktiva medlemmar har getts utbildning i psykosocialt stöd och psykologisk första hjälpen. En nationell handlingsplan för gemensamma riktlinjer och rutiner har tagits fram.

Bidraget gjorde det möjligt för Rädda Barnen att undersöka ett nytt arbetssätt och en funktion för stöd till ensamkommande och familjer i samhällsetableringsprocessen. Denna pilotsatsning, ”Vägen in”, har nått ut till ca 75 individer totalt i orterna Kalmar, Malmö, Oskarshamn och Borlänge. I Skellefteå nådde satsningen ut till 32 familjer med totalt 160 personer. Uppgiften var inte att utföra aktiviteter, utan att erbjuda stöd i ensamkommande och familjers etableringsprocesser utifrån egna önskningar och behov. Insatserna har handlat om individuella möten och stödsamtal för kontinuerligt stöd i processen, stödsamtal i grupp, samt att närvara som stöd vid myndighetsmöten. Rädda Barnen menar att en bredare kunskap om samhället och individens rättigheter gentemot exempelvis myndigheter bidrar till att stärka deltagaren i en svår situation. En anställd uppger att hen har tagit en position som samarbetspartner, snarare än expert och att detta bidragit till en personlig, men professionell relation med deltagaren.

Samverkan med andra aktörer

Samverkan med andra idéburna organisationer har tagits i uttryck genom nätverk, workshops, kunskapsallianser, samlokalisering, planeringsmöten, informationsträffar och fördjupat samarbete i befintliga operativa verksamheter. Nationell samverkan med Riksidrottsförbundet, Svenska kyrkan, Röda Korset och Forum har fördjupats under det gångna året, där en avsiktsförklaring etablerades för att gemensamt arbeta mot ett öppet och inkluderande Sverige. Samverkan har också skett på lokal och regional nivå med andra idéburna organisationer, men även med företag och offentliga aktörer. Exempel på detta är ett nätverk kring ensamkommandes psykiska ohälsa i Dalarna tillsammans med Svenska kyrkan, Röda Korset, DalaAfghan, FARR, Asylgruppen i Borlänge och Falun, Afghanskaföreningen i Ludvika, nätverket #vistårinteut samt Ensamkommandes förbund.

Ytterligare exempel är nätverket "Frivillig i Gävleborg" där frivilligsektorn tar del i integrationsarbetet på både lokal och regional nivå. Rädda Barnen ger fler exempel på en rad samverkansområden, som bland annat i Sundsvall där föräldragrupper bedrivits i samarbete med kommunen och Studieförbundet, projektet "IKO – Vi blir fler" med Kalmar län samt samverkan med Malmö kommuns enhet för familjehemsplaceringar.

Rädda Barnen uppger att de har haft en bred samverkan med andra organisationer, som Stadsmissionen, Svenska kyrkan och Röda Korset och har under 2017 fortsatt dessa samarbeten. När det gäller offentliga aktörer har Rädda Barnen haft samarbeten med flera kommuner och även medverkat i nätverk tillsammans med länsstyrelserna, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

Insatser för att stärka organisationen

En stor del av bidraget lades på att ytterligare förstärka den regionala och nationella samordningen för att främja samverkan över regiongränser. Det finns lokala verksamheter på många platser i landet och det är nödvändigt att kunskap och information sprids både internt och externt.

Anställda i de olika regionerna har arbetat med att samordna arbetet nationellt och regionalt, samt genomfört aktiviteter tillsammans med och gett stöd till medlemsrörelsen. Detta genom utbildningar, behovsundersökningar, mobilisering av medlemmar och samverkan med lokala aktörer, samt stöd i kvalitetssäkring och uppstart av verksamhet. Insatser för att anpassa lekaktiviteter har skett genom utbildning av nya lekledare som har varit både asylsökande och nyanlända, samt utbildning inom "Child Safeguarding" i relation till en barnvänlig plats. Lekledarmaterialen har översatts till dari och arabiska. Bidraget har även frigjort tid och resurser för organisationen att söka annat medel för framtida projekt och för att fortsätta redan påbörjad verksamhet. Totalt har tre nationella projektansökningar tagits fram under perioden, samt fem i region Syd, sju i region Nord och fyra i region Väst. I region Öst har elva framtagna och beviljade projektansökningar tagits fram inför 2018.

Geografiska områden

Rädda Barnen ansåg att behovet av stöd fanns i alla delar av landet och försökte därför att fördela bidraget jämnt mellan regionerna. Sedan har regionerna själva prioriterat utifrån lokala behov och möjligheter.

I region Nord har specifikt fokus varit inom Ragunda, Skellefteå, Sundsvall och Östersund. I region Öst har fokus varit inom Dalarna (där verksamheten är aktiv inom ca 12 av 15 kommuner), i Gävleborg (de flesta av länets 10 kommuner), samt i Stockholm, Norberg, Linköping, Norrköping och Flen. I region Väst har flest insatser gjorts i Karlstad, Karlskoga, Örebro, Göteborg, Vänersborg, Halmstad, Alingsås och Götene. I region Syd har insatser gjorts i Kalmar län (mer specifikt Kalmar och Oskarshamn) och i Skåne, där insatser främst gjorts i Malmö

Målgrupp

Arbetets målgrupp har varit nyanlända, asylsökande, ensamkommande flyktingbarn, andra idéburna organisationer, frivilliga, egna medlemmar i organisationen, professionella i offentlig eller privata verksamheter, transitflyktingar eller andra papperslösa samt offentliga beslutsfattare. Den största målgruppen har bestått av kvinnor och män mellan 26–64 år. Vuxna har varit en stor målgrupp då satsningar för föräldrar och familjer har varit centrala. Därefter har målgruppen bestått av ungdomar 13–25 år och slutligen barn mellan 0–12 år. Rädda Barnen uppger dock att målgruppen varierar beroende på verksamhet och insats. Till exempel riktar sig lokalföreningarnas arbete främst till barn, ungdomar och unga vuxna.

Delaktighet och egenmakt

För att säkerställa främjandet av egenmakt har alla träffar utgått från målgruppens behov och individuppföljning utgår från självskattningsfrågor för att individen själv ska medvetandegöra den egna processen. Deltagarna har själva bestämt samtalsämnen och de aktiviteter som ska genomföras. Genom Re:Act, som delvis finansierats av medlen, främjas självorganisering genom att stötta asylsökande att själva starta nätverk och ta initiativ till aktiviteter. Här har Rädda Barnen haft en koordinerande roll. Utöver detta har organisationen erbjudit praktikplatser och frivilliguppdrag via lokalföreningarna, samt NAD-aktiviteter (nätverk, aktivitet och delaktighet) som syftar till att ge nyanlända nya vägar ut i föreningslivet.

Svenska kyrkan

Organisationen beviljades 8 000 000 kr och förbrukade totalt 7 783 716 under den angivna tiden för genomförandet. Återbetalat belopp blev alltså 216 284 kr.

Mötesplatser, sociala och stödjande insatser

Svenska kyrkan uppger att medlen har bidragit till en bredd av aktiviteter som engagerat både asylsökande och nyanlända där mötesplatser och sociala aktiviteter varit den vanligaste insatsen. Detta menar Svenska kyrkan speglar församlingens generella uppdrag att agera som en plats för gemenskap och öppenhet. Bidraget har möjliggjort ett ökat antal aktiviteter, ökat deltagande samt fler ideellt engagerade. Exempel på lokala mötesplatser och aktiviteter är integrationsträffar, caféer, fester, familjeaktiviteter, utflykter och idrottsaktiviteter. Mer specifika exempel på aktiviteter som utförts är de filmkvällar som församlingen i Dunker-Lilla Malma anordnat en gång i veckan under sommaren med upp till 35 besökare vid varje tillfälle. I Danmark-Funbo församling anordnades språkcafé på Sävja kulturcentrum och har under året ökat med åtta vuxna och tio barn. Mötesplatser har anordnats i bland annat Säffle genom projektet "Vision Bylunda" där nyanlända och etablerade möts för att främja integration och samanhållning.

Som stödjande insatser på lokal nivå har det varit vanligt med språkundervisning, stödjande samtal både individuellt och i grupp, själavård, rådgivning, stöd till asylsökande i kontakt med olika myndigheter som exempelvis hjälp att fylla i blanketter, simundervisning, språkpraktik, studiebesök, matlagingskurser samt hjälp med kontakter med arbetsgivare, hyresvärdar och fastighetsägare. Ett exempel på projekt i stödjande syfte är "Vårt dagliga bröd", som är ett samarbete med Arbetsförmedlingen för kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden. Ytterligare projekt är Barn i Väntan/Barn i Start som är en särskild pedagogisk metod för psykosocialt stöd till barn och ungdomar i asylprocess eller med uppehållstillstånd. Hela metoden har syftat till delaktighet och ökad egenmakt och innehöll teman som demokrati och demokratisk beslutsprocess.

Andra insatser har varit att Svenska kyrkans personal har närvarat på Migrationsverkets obemannade boende i Strövelstorp, anordnat träffpunkt i församlingslokalen där man har erbjudit tillgång till internet, organiserat volontärer samt anordnat svenskundervisning och hantverksgrupp. Totalt sett meddelar Svenska kyrkan att församlingarna och pastoraten har nått ut till ca 5 600 unika individer som relativt regelbundet deltagit i den verksamhet som erbjudits. Organisationen menar vidare att enstaka kontakter överstiger detta antal.

Samverkan med andra aktörer

Svenska kyrkan uppger att samverkan är ett arbetssätt och en naturlig del i många av kyrkans uppdrag. Det är inte nödvändigtvis ett användningsområde för statliga medel, utan något som sker kontinuerligt i flera verksamheter.

På lokal nivå har samverkansprojekt genomförts i exempelvis Överluleå församling med olika flyktinginstanser i kommunen och för verksamhet riktad mot de EU-omplacerade som kommit till Boden under året. I Mora församling har samverkansprojekt genomförts med skolan och Mora IK:s ungdomshockey i syfte att bemöta och förebygga intolerans samt för att skapa förutsättningar för social hållbarhet och social inkludering av nyanlända ungdomar.

På regional nivå har Uppsala stift haft samverkan som ett uttryckligt delmål och har gjort satsningar som "glesbygdsnätverk" tillsammans med Göteborg, Skara och Luleå stift. Inom satsningen har 18 församlingar besökts. Medlen har bidragit till en satsning inom Uppsala stift som syftade till att utveckla metoder för att förstärka stödet till och stärka kompetensen hos församlingsarbetare som möter asylsökande och nyanlända. Utbildningsatsningen kallades "Med rötter och fötter" och var en samverkan mellan Uppsala stift, Sensus och Stiftelsen Expo. Svenska kyrkans lärdomar från tidigare års rapport var en uppfattning om ett hårdnande klimat i samhällets alla delar. Utifrån detta togs ett utbildningskoncept fram med syfte att aktivt arbeta för sammanhållning och bemötande av främlingsfientlighet och rasism. Utbildningskonceptet riktade sig till ideella, förtroendevalda och anställda i Svenska kyrkan, för att stärka de engagerade i församlingarna i arbetet för social sammanhållning och integration. Innehållet har upplevts som relevant och angeläget och de ca 50 deltagarna har fått kunskap och kompetenshöjning som de anger att de kommer att ha nytta av i det fortsatta arbetet. Många har angett att utbildningen i hög grad stärker engagemanget och samverkan kring migrationsfrågor lokalt, stärker arbetet mot främlingsrädsla och stärker förmågan att hantera olika synsätt kring migration.

Samverkan har skett huvudsakligen med andra idéburna organisationer, såsom andra kyrkor och samfund, Röda Korset, Rädda Barnen, studieförbund och lokala föreningar. Offentliga aktörer som Svenska kyrkan har samverkat med är kommunen på merparten av de orter som fått del av de statliga medlen. Utöver detta har samverkan även skett med Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

Insatser för att stärka organisationens arbete

Medlen har använts till bland annat projekt- och samordnartjänster för att driva och samordna pastoratets och församlingens arbete, samt möjliggöra ett brett engagemang. Exempel på insatser för att stärka organisationens arbete har bland annat varit i Varberg där en projektanställd diakon tillsattes för att öka samverkan, nätverkande, kompetenshöjning och handledning. I flera församlingar har lönekostnader finansierats av bidraget för att möjliggöra kvalitetsutveckling inom verksamheterna samt att underhålla och skapa nya samarbeten. I Njurunda utbildades personal för att kunna erbjuda arbetspraktik inom församlingen genom projektet #Hands on. I Mora har församlingen arbetat med en pedagogisk samverkansplattform för att bemöta intolerans och skapa förutsättningar för social inkludering och hållbarhet med unga människor i fokus. Detta genom att bidra till bättre möten mellan nyanlända och etablerade. I detta projekt har medlen lagts på att fortbilda personal, utforma läromedel, planera samverkan och verksamhet.

På regional nivå gjordes de två satsningarna "Med rötter och fötter" samt "Hur får vi dem att stanna" i syfte att stärka organisationens arbete. Satsningen "Hur får vi dem att stanna" utgick ifrån särskilda dimensioner av integrationsfrågan i lands- och glesbygdsförsamlingar för att stärka deras arbete med asylsökande och nyanlända.

Geografiska områden

På lokal nivå har insatser genomförts i 25 församlingar och pastorat, fördelat på samtliga 13 stift. Utifrån befintliga ansökningsförfaranden samt pågående dialog med församlingarna kunde stiftet bedöma lokala behov och lokal kapacitet. Tidigare erfarenheter gjorde att Svenska kyrkan fördelade medlen på färre men större anslag till de

församlingar som ansågs ha kapacitet för genomförande. Därtill har två stiftsövergripande resurstärkande satsningar initierats av Uppsala stift i samverkan med Lund, Göteborg, Skara och Luleå stift.

Målgrupper

Svenska kyrkan uppger att det varken varit möjligt eller relevant att skilja på asylsökande och nyanlända i verksamheten och uppger att dessa är den största målgruppen. Övriga målgrupper, i inbördes ordning, har bestått av ensamkommande flyktingbarn, transitflyktingar eller andra papperslösa, frivilliga, allmänheten, anställda i församlingen, egna medlemmar i organisationen, professionella i offentliga eller privata verksamheter, andra idéburna organisationer, offentliga beslutsfattare och hbtq-personer. Under verksamhetsåret 2017 har målgruppen kvinnor varit större än målgruppen män. Den största åldersgruppen var 26–64 år, men organisationen uppger att målgruppen har varit alla åldrar.

Exempel på riktad verksamhet för kvinnor har varit motionstillfällen samt matlagningsgrupper med barnpassning i Borås, stöd för kvinnor långt från arbetsmarknaden genom projektet ”Vårt dagliga bröd” i Lessebo kommun samt textilköoperativ för kvinnor i Hoburgs församling. Verksamhet som riktats till unga har bland annat förekommit i Ludvika där församlingen erbjöd boende för 10 asylsökande unga som skrivits upp i ålder och annars skulle flyttats från orten. Projektjänster har även tillkommit för att närvara på HVB-boenden och Migrationsverkets boenden för ungdomar, med aktiviteter för att främja den psykosociala hälsan. Som nämnts ovan har också samverkansprojekt gjorts i Mora församling för att skapa förutsättningar för social inkludering av nyanlända ungdomar. Under sommaren höll exempelvis församlingen i Dunker-Lilla Malma en sommarklubb fyra dagar i veckan för 15 tonåringar.

Andra målgruppspecificerade verksamheter har gjorts i Adolf Fredriks församling i form av stöd till asylsökande, som åberopar hbtq-skäl. De har fått stöd före, under och efter asylprocessen genom mötesplatser, kursverksamhet, lägerverksamhet och rådgivning. De regionala satsningarna ”glesbygdsnätverk” och ”Med rötter och fötter” har haft medarbetare i församlingar och pastorat som direkt målgrupp, med de nyanlända som indirekt målgrupp.

Delaktighet och egenmakt

Svenska kyrkan anser att i stort sett samtliga stift och församlingar rapporterat att de asylsökande och nyanlända varit med och utformat verksamheten genom att deltagarens egna önskemål och förslag legat till grund för den verksamhet som skett. I stor utsträckning har målgruppen också varit aktiv i själva genomförandet, som volontärer eller involverade på annat sätt. Svenska kyrkan uppger också att det är en grundläggande princip för det diakonala arbete att främja egenmakt hos de individer som söker stöd och menar att arbetet verkar främjande genom kontinuerlig kontakt, samtal och bemyndigande av individen. Satsningar på både lokal och regional nivå utgår alltid från Svenska kyrkans grundsyn på människans värde och värdighet och de regionala insatserna har handlat om att skapa kompetens i syfte att utveckla hur denna egenmakt främjas.

Svenska Röda Korset

Organisationen beviljades 15 000 000 kr och förbrukade hela summan under den angivna tiden för genomförandet.

Mötesplatser, sociala aktiviteter och stödjande insatser

Svenska Röda Korset har under året i stor utsträckning fördelat vidare resurser till lokalföreningar för att låta frivilliga möta nyanlända och asylsökande och på så sätt tillsammans hitta former för att engagera målgruppen. Exempel på aktiviteter som utförts är språkcaféer, barnverksamhet, fritidsaktiviteter tillsammans med andra föreningar, sygrupper, simundervisning, psykosocialt stöd till personer med behov, första-hjälpen-utbildningar, matlagningskurser, cykelskolor, legobygge, teater, dans och körer, utbildningar om svensk sjukvård, bussrundturer till friluftsområden och kulturhistoriska minnesmärken, information om svenska samhället, samt aktiviteter på eget initiativ från målgrupperna som bland annat fotbollsturneringar och tennis. De aktiviteter som anordnats har haft fler än 52 300 deltagare.

Medlen har bidragit till att 57 % av lokalföreningarna har kunnat utöka sina sociala insatser för målgruppen. Fler än 3 000 frivilliga har varit aktiva i de olika insatserna. Av dessa har ca 765 varit nya tillskott. Många av dem är nyanlända som nu har fått uppehållstillstånd. Det är även ett stort antal yngre som valt att engagera sig frivilligt, vilket ses som viktigt för organisationen. Totalt har 92 olika lokalföreningar varit engagerade i arbetet.

I och med den ändrade lagstiftningen för asylsökande och den långa handläggningstiden hos Migrationsverket har behovet av saklig migrationsrådgivning ökat under året och förväntas öka ytterligare. Med hjälp av medlen har Svenska Röda Korset erbjudit vägledning och juridiskt stöd genom bland annat den nationella telefonrådgivningen som har tagit emot nästan 1 500 samtal under de första tre kvartalen 2017. De har också utbildat över 300 frivilliga, anställda och andra aktörer för att öka kunskapen om migrationsrätt och rätten till familjeåterförening.

En stor del av ärendena för efterforskningsarbete har initieras på uppdrag av ensamkommande barn och därför har Svenska Röda Korset valt att fokusera på större informationsinsatser gentemot gode män via godemansutbildningar. Organisationen har också utfört utbildning för frivilliga engagerade i efterforskningsverksamheten. Genom de statliga medlen kunde organisationen möta det stora behov av efterforskningsarbete som fanns med fortsatt hög kapacitet.

Röda Korsets Ungdomsförbund har anordnat mötesplatser för ensamkommande barn och unga i ”kompisgrupper”, där de tillsammans med frivilliga från ungdomsförbundet gör olika aktiviteter. De har även anordnat rollspelet ”På flykt” som involverade 1 561 deltagare.

Samverkan med andra aktörer

Svenska Röda Korset ser samverkan som en kontinuerlig del i sin verksamhet, som är nödvändigt och värdefullt för att möta utmaningar och humanitära behov. Ett centralt samarbete har utvecklats och förstärkts mellan Svenska Röda Korset och Svenska kyrkan, Riksidrottsförbundet, Rädda Barnen och Forum – Idéburna organisationer med social inriktning (Forum). Ytterligare värdefull samverkan har skett nationellt med Stadsmissionen och Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, samt inom ramen

för Forums nationella asylnätverk. Andra parter som Svenska Röda Korset har haft samverkan med är bland annat Lions, Rotary, bygdegårdsföreningar, Korpen, kulturföreningar, Ensamkommandes Förbund, Studieförbundet Vuxenskolan, ABF, Bilda och Unga örnar.

Utöver andra frivilligorganisationer har Svenska Röda Korset haft samverkan med offentliga aktörer som kommuner, landsting och berörda myndigheter. Rapporter från lokala föreningar som tagit del av bidraget visar att minst 95 % har samverkat med en eller flera andra aktörer och över 82 % planerar att fortsätta samarbetet.

Insatser för att stärka organisationens arbete

Lokalföreningarna har haft bra kontakter lokalt tillsammans med engagerade och kunniga frivilliga med relevanta erfarenheter, men det har krävts utbildning och stöd från tjänstemannaorganisationen i frågor som bland annat rör juridik och psykosocialt stöd för att möta målgruppens behov. För att öka omfattning och kvalitet i aktiviteterna har Svenska Röda Korset arbetat centralt via tjänstemannaorganisationen för att sprida kunskap till lokalföreningar via webb, tryckt information, lokala erfarenhetsutbyten och direktkontakt mellan föreningar och sakkunniga.

Exempel på generellt stöd till lokalföreningar och frivilliga har varit att centralt anställda tjänstemän har arbetat med att ge operativt och generellt stöd till 348 rödakorsföreningar i frågor om mottagande och etablering. Centralt stöd har getts till frivilliga genom verktyg för att möta psykisk ohälsa bland asylsökande och nyanlända, men också i hur frivilliga kan ta hand om sig själv i mötet med personer med stor oro. Även utbildning i verksamhetsutveckling har krävts då många traditionella verksamheter har fått ny form för att anpassas till nya behov. Utöver detta har även tre erfarenhetsträffar ägt rum där lokalföreningarna diskuterade utmaningar med nya lagar och med att möta humanitära konsekvenser. Vidare diskuterades för- och nackdelar med specialinriktad verksamhet, samt möjlighet till sommaraktiviteter när organisationens frivilliga önskar vara lediga.

Totalt har 81 verksamhetsaktiva frivilliga från 45 olika lokalföreningar deltagit och spridit kunskapen vidare inom den egna föreningen. En särskild erfarenhetsträff ägde rum med 29 representanter från 18 föreningar för att dela erfarenheter och utmaningar gällande verksamhet riktad mot ensamkommande barn och unga.

Exempel på riktat stöd till lokalföreningar och frivilliga har varit att genom centralt finansierade tjänstemän, möjliggöra stöd vid uppstart eller utökning av nya verksamheter på orter där Röda Korsets närvaro har efterfrågats lokalt, bland annat i Härnösand. Där har också tjänstemän tillsammans med frivilliga bidragit till att förbättra den fysiska och psykosociala boendemiljön på asylboendet. Ytterligare riktat stöd har skett i socioekonomiskt utsatta områden, bland annat till Biskopsgårdens Rödakorskrets i Göteborg. Där gällde stödet föreningsetablering, nätverksbyggande och relevant verksamhetsutveckling utifrån lokala målgruppens behov. Stöd har även riktats för att vidareutveckla Rödakorshuset i Stockholm, som etablerades under 2015 för att ge hjälp till människor i utsatta situationer i Stockholmsområdet. Även i Malmö har tjänstemän riktat stöd till den lokala föreningen, med främsta fokus på Lindängen.

Genom bidraget har verksamhetens kvalitet kunna stå i centrum. Under året har 92 lokalföreningar tagit del av bidraget och av dessa har 85 % meddelat att deras arbete medfört ökad lokal synlighet, 64 % har utökat erfarenhetsutbyten externt eller internt eller både och, 57 % har utökat befintlig verksamhet, 51 % har utvecklat och förbättrat arbetsmetoderna. Vidare anser 46 % att deras frivilliga har ökat sin kompetens, 43 % anser att de stärkt förmågan att ta hand om frivilliga samt ökat samverkan med andra lokalföreningar och 37 % uppger att de startat fler nya verksamheter. Svenska Röda Korset menar att lokalföreningarna varit extra viktiga för ensamkommande barn och unga i en orolig och svår situation.

Geografiska områden

Precis som år 2016 har insatser bedrivits runt om i hela Sverige. Lokala föreningar har sökt bidrag utifrån lokala behov, men då många föreningar har egna insamlade medel och sponsorer har de detta år, i högre grad, valt att inte söka centrala medel. Den begränsade genomförandeperioden, samt tillkommande administrationsarbete har också bidragit till färre ansökningar.

Lokalföreningar i Piteå, Härnösand, Vänersborg och Halmstad – där Migrationsverket meddelade att stora asylboenden skulle öppnas – har fått större andel av bidraget samt direkt riktat stöd från tjänstemän till lokalföreningar och frivilliga.

Med hjälp av medlen har Svenska Röda Korset bedrivit verksamhet i ca 95 kommuner, från Övertorneå i Norrbotten till Helsingborg i Skåne. Detta innebär att de har bedrivit verksamhet lokalt i Sveriges samtliga län.

Målgrupp

Svenska Röda Korset anger att 60 % av de som tar del av stödet är män och 40 % är kvinnor. Av dessa är 45 % vuxna (26–64 år), 22 % är ungdomar (13–18 år), 17 % är unga vuxna (19–25 år), 12 % är barn (0–12 år) och resterande 4 % är äldre än 65 år.

Organisationen anger vidare att en stor del av det arbete som bedrivs har blandade målgrupper, men att organisationen till viss del också har särskild, riktad verksamhet med specifik målgrupp som exempelvis ensamkommande barn och unga, asylsökande på asylboenden eller verksamhet för kvinnor. Allmänheten har inte varit en specifik målgrupp, men för att främja nätverkande mellan nya och etablerade personer bjuds allmänheten in till olika aktiviteter som anordnas.

Röda Korsets Ungdomsförbund utförde främst verksamhet i skolor och på HVB-hem och riktar sig särskilt till ungdomar mellan 13 och 25 år.

Delaktighet och egenmakt

För att främja egenmakt har Svenska Röda Korset arbetat kontinuerligt med att involvera målgruppen att identifiera behov, planera, genomföra och följa upp aktiviteter. Många aktiviteter har under året startats genom initiativ av målgruppen, exempelvis fotbollsturneringar, gruppmatlagning och språkcaféer. I kompisgruppmetoden ingår det att målgruppen deltar i planeringen av verksamheten. Svenska Röda Korset menar att egenmakt ger självkänsla och därigenom förbättrar möjligheterna att hitta arbete, bostad och umgänge.

Forum – idéburna organisationer med social inriktning

Bidraget till Forum – Idéburna organisationer med social inriktning (Forum) var avsett för att stärka det pågående arbetet inom ramen för organisationens asylnätverk. Villkoren skiljer sig alltså från de andra organisationernas då medlen inte varit avsedda att användas på varken regional eller lokal nivå och då målgruppen främst består av deras medlemsorganisationer. Därför skiljer sig både utformningen av denna redovisning och de verksamheter som bedrivits från tidigare nämnda organisationer.

Organisationen beviljades 1 000 000 kr och förbrukade hela summan under den angivna tiden för genomförandet.

Verksamheter

Forum har under 2017 förstärkt arbetet inom ramen för sitt asylnätverk genom ett antal aktiviteter på nationellt plan, samt regionalt i Stockholms län, Södermanlands län och Uppsala län. Forum redovisar för tio olika verksamhetsområden på central nivå som medlen har används till. Forum meddelar att samtliga av organisationens insatser har syftat till att samordna det civila samhället i landet. Medlen har möjliggjort utrymme för strategiska samtal och exempel på utförda verksamheter redovisas nedan.

Under perioden har Forum arrangerat fyra nationella nätverksträffar för erfarenhetsbyte samt utbyte av kunskap, spridning av material och gemensam opinion. Under dessa träffar har 16 organisationer från asylnätverket deltagit. Utöver detta har Forum samordnat två regionala nätverksträffar i Stockholms län.

Påverkansarbete inom området för asyl- och etableringsfrågor har utvecklats och därigenom stöttat samtal mellan organisationer och regeringen. Exempel på detta är det möte som ägde rum med dåvarande statssekreterare Lars Westbratt som talade om det ökande antalet papperslösa, samt den gemensamma debattartikeln i Aftonbladet där 18 organisationer tillsammans berättar hur de upplever konsekvenserna av den tillfälliga lagen.

En utökad omvärldsbevakning inom området för asyl och etableringsfrågor har gjorts, liksom spridning av metoder och exempel till organisationerna i nätverket. Ett förarbete inför ett digitalt nätverksbrev togs fram och skickas nu ut till över 100 personer och 65 olika organisationer med jämna mellanrum.

Forum har deltagit i utvecklingsarbetet av regeringens satsning ”Tidiga insatser för asylsökande” (TIA) på nationell och regional nivå. I det nationella arbetet har Forum haft en konsultativ roll i den nationella referensgruppen kopplat till TIA och där bidragit med civilsamhällesperspektiv. I det regionala arbetet med TIA i Stockholms län har Forum suttit i den regionala referensgruppen, spridit information om TIA, arrangerat två regionala nätverksträffar samt skrivit en gemensam projektansökan tillsammans med KFUM Bromma, Stockholms Stadsmission, Tamam, SIMON, Verdandi Stockholm, Individuell Människohjälpen, Män för jämställdhet och Blå Vägen/ Spånga Blåband. Beviljandet av detta projekt gjorde i sin tur Forum till projektägare av ”Stockholm Tillsammans” som erbjuder föreningsaktiviteter för nyanlända och asylsökande i Stockholm. Inom pilotprojektet bidrar Volontärbyrån med specialkompetens i det påbörjade samverkansprojektet där de tillsammans med Individuell Människohjälpen arrangerar workshops om svenskt näringsliv ihop med asylsökande.

På samma sätt har Forum deltagit i utvecklingsarbetet för projektet ”Välj inkludering, delaktighet och aktivitet” och på nationell och regional nivå deltagit som konsultativ part i referensgrupper kopplade till projekt på län- och lokalnivå.

Forum har tillsammans med Röda Korset, Svenska kyrkan, Rädda Barnen och Riksidrottsförbundet utformat en ny nationell samverkansplattform med avsikt att agera för ett öppet och inkluderande samhälle och har där haft regelbundna möten på strategisk nivå. Forum menar att plattformen har systemförändrande potential och lanserades under Almedalsseminariet ”Nu bryter vi utanförskapet”. Medverkande var samtliga partnerorganisationers generalsekreterare och civilminister Ardalan Shekarabi.

Forum har medverkat i utveckling och spridning av samverkansprojektet ”Samhällsetablering”, som bygger på Rädda Barnens modell ”Vägen in” med mål att samordna aktörer i etableringsprocessen utifrån individens behov. Här ingår också breddad språk- och samhällsinformation.

Tillsammans med Stockholms stad har Forum samarbetat för att engagera stockholmare genom civilsamhället i syfte att underlätta etablering för nyanlända, där en förstudie gjorts om förutsättningar för samordning av föreningsliv.

Forum har medverkat vid tre internationella konferenser i Berlin, Bryssel och Wien för att delge ett svenskt perspektiv på flyktingsituationen och civilsamhällets roll i mottagande, vilket möjliggjort ett starkare internationellt nätverk med paraplyorganisationer och andra civilsamhällesorganisationer.

Forum uppger att de totalt har involverat 75 organisationer genom möten, informationsspridning, nytt regionalt nätverk och gemensamt opinionsarbete. I förlängningen har detta involverat omkring 150 organisationsrepresentanter.

En mer intensiv bevakning av sociala medier har skett under året, samt kontinuerlig involvering av kommunikatör i frågor gällande asyl och etablering. Ytterligare kommunikationsinsatser under året har bestått av nyhetsbrevet där material och nyheter inom asyl och etablering spridits under hösten 2017. Genom det externa kommunikationsarbetet har Forum nått ut till omkring 2 000 organisationer.

Samordning inom organisationen

Forums arbete med det nationella asylnätverket under året har inneburit utveckling såväl inom organisationen som med andra aktörer. Internt har Forum skapat nya rutiner för samordningsarbetet och inkluderat fler personer inom kansliet. Medlen har möjliggjort stärkande av kvaliteten i samordnings- och koordineringsarbetet, samt en höjd kompetens och kapacitet hos anställda och medlemsorganisationer.

Flera verksamheter samverkar med varandra inom organisationen, däribland den samhällspolitiska enheten och Volontärbyrå. I viss mån ingår även Techsoup i samverkan, som arbetar med att förmedla tekniska produkter till ideella organisationer.

I Stockholms län har 60 organisationer från civilsamhället inkluderats i det regionala nätverket.

Geografisk spridning

Till skillnad från de andra organisationerna hade Forum inga uttalade krav på geografisk spridning. Detta, i kombination med att många av deras medverkande aktörer och organisationer har sina huvudkontor och kanslier belägna i Stockholm, har gjort att den mesta verksamheten skett i Stockholm. Utöver Stockholm har arbetet med asylfrågor skett i sex övriga orter: Stockholm, Malmö, Göteborg, Visby, Nyköping och Uppsala. Utöver detta har organisationen deltagit under möten i Berlin, Bryssel och Wien.

Målgrupp

De målgrupper som Forum anger att de arbetat mot består i huvudsak av medlemsorganisationer och andra organisationer i det svenska civilsamhället, samt frivilliga och volontärer i syfte att öka utbytet mellan organisationer i frågor om asyl och etablering. Vidare har arbetet i förlängningen riktats mot professionella i offentlig sektor samt beslutsfattare och politiker på myndigheter och nationella beslutsorgan, både regionalt och lokalt. Utöver dessa uppger Forum ytterligare målgrupper som allmänheten, nyanlända och asylsökande, ensamkommande flyktingbarn och nyanlända personer med uppehållstillstånd.

De uppger att arbetet riktat sig mot män, kvinnor och personer med annan könsidentitet i åldersgruppen vuxna (25–64 år), unga vuxna (19–25), ungdomar (13–18 år), samt barn och äldre.

Resultat och lärande

I detta avsnitt presenteras organisationernas samlade rapporteringar kring insatsernas resultat och lärande. Innehållet bygger på de skriftliga återrapporteringar som myndigheten erhållit, kompletterat med det som uttrycktes vid uppföljningsträffen i oktober 2017.

Insatsernas betydelse för nyanlända och asylsökande

Organisationerna uppger att de insatser som genomförts har bidragit till en mer meningsfull tillvaro för nyanlända och asylsökande, genom att insatserna stärkt känslan av tillhörighet, gemenskap och delaktighet i nya sammanhang. Vidare har insatserna haft betydelse för deltagarnas hälsa i form av minskad stress och förhöjd livskvalitet genom allmän samhällsinformation, ökad förståelse för samhällets funktioner och välfärdssystem samt mer kunskap om individens rättigheter och skyldigheter i förhållande till dessa. Organisationerna har även bidragit med kunskap inom demokrati, jämställdhet och samhällskunskap. En ökad trygghet och stärkt självkänsla har syns hos målgruppen genom insatser för sysselsättning, språkutveckling och egenmakt. Bidraget har även möjliggjort nätverksytor inom målgruppen, men också skapat nätverk mellan målgruppen och etablerade personer, vilket lett till en ömsesidig förståelse.

Forum, som inte arbetat med nyanlända och asylsökande som direkt målgrupp menar att deras insatser indirekt stärkt målgruppen genom att bidra till ett starkare uppsökningsarbete mot framför allt asylsökande i eget boende. Detta genom nätverksträffar där organisationer delat kunskap och metoder i att nå ut till målgruppen. Forum har möjliggjort kompetensutveckling och informationsspridning genom utbyten mellan organisationer och offentliga aktörer vilket har bidragit till att medlemsorganisationerna och andra aktörer nått ut med ståndpunkter och perspektiv.

Former för fördelning av bidrag och bidragsvillkor

Samtliga organisationer menar att bidragets flexibilitet och öppna styrning har varit positiv. Den egna kompetensen och erfarenheten inom organisationen tillsammans med det konstant förändrade behovet har kunnat avgöra vart insatser har varit mest effektiva och värdefulla. Svenska kyrkan nämner bland annat att bidraget inledningsvis fördelades till 27 enheter, men att två av dessa inte kunde genomföra den planerade verksamheten på grund av oförutsedda faktorer. Här möjliggjorde bidragets flexibilitet att medlen kunde omplaceras till genomförbar verksamhet.

Rädda Barnen menar dock att egenmakt och delaktighet i fokus för asylsökande och nyanlända i etableringsinsatser har ett kontinuerligt förändrat behov, vilket är tidskrävande. För detta krävs stöd för samordning och verksamhetsutveckling vilket har varit möjligt genom dessa medel, men man menar att det inte alltid finns inom ramen för projektansökningar.

Organisationerna anger att det finns en problematik i att bidragsgivare ofta vill ge medel till verksamhetskostnader när det i stället behövs medel för att administrera projekt. För att de frivilliga ska ha rimliga möjligheter att utföra insatserna behövs personal som kan hantera det praktiska och tyvärr ser många bidragsgivare förbi dessa behov i sina direktiv. Medel är dessutom riktade med krav på nytänkande, vilket kan utgöra ytterligare svårigheter att erhålla finansiering. Fria medel utgör ett verktyg för att frigöra ytterligare bidrag genom att de möjliggör ansökan om andra verksamhetsmedel och den flexibla utformningen indikerar en tillit till civilsamhällets egen förmåga och erfarenhet.

Fördelen att inte behöva lägga tid på att skriva ansökningar har lett till färre administrativa kostnader vilket frigjort tid och resurser till annan verksamhet för målgruppen. Dock ledde det faktum att beslutet inte föregicks av ett ansökningsförfarande till att endast en begränsad del av organisationerna i civilsamhället hade möjlighet att bedriva insatser.

Den korta framförhållningen från regeringens sida försvårade de administrativa förberedelser, den fördelning av medel och den planering av verksamhet som var nödvändig inför de kommande insatserna. Även genomförandeperioden har enligt organisationerna utgjort hinder i att etablera långsiktiga åtgärder. Större satsningar för att uppnå mer långsiktiga resultat har inte varit möjliga på det sätt som integrationsarbete kräver. Organisationerna anser att det finns skäl att fokusera på långsiktiga insatser för att kunna bygga kapacitet och uthållighet, vilket kräver längre bidragsperioder.

Hinder i arbetet

Organisationerna uppger att de tydligt kan identifiera en ökad psykisk ohälsa hos asylsökande, som de bedömer är en följd av bland annat åldersuppskrivningar, avslag, tillfälliga uppehållstillstånd och begränsad familjeåterförening. Detta anses bidra till en försämrad integrering och delaktighet. Många asylsökande uppger att lagstiftningen är svårtydd vilket leder till oro. Den ökade psykiska ohälsan hos asylsökande har också lett till en tyngre belastning på personal och volontärer. Det uttrycks en maktlöshet bland volontärer i mötet med asylsökande och det upplevs svårt att behålla frivilliga i organisationerna. Detta medför ett behov av kapacitetsutbyggnad för hållbar volontärssamordning, rekrytering och fortbildning, samt stödinsatser och kompetensutveckling inom kultur och språk för att hantera konflikter mellan deltagare i aktiviteter.

Rädda Barnen uppmärksammar ett ökat antal barn som försvinner ur det sociala nätverket vid lag- och regeländringar. Svenska Röda Korset uppger att allt fler som får avslag avviker och därmed faller utanför samhällets skyddsnet. Forum tar upp en oro över det ökade antalet papperslösa och de många människor som tvingas under jord och lever i otrygghet, utanförskap och social misär.

Flera av organisationerna uppger problematik i att nå ut till målgrupperna med stöd och aktiviteter. Det finns främst svårigheter att nå ut till asylsökande med eget boende och under uppföljningsträffen diskuterades möjligheten för Forum att bidra i kartläggandet av eget boende för att underlätta organisationernas möjlighet att nå ut till målgruppen. Det togs upp att sekretess utgör ett hinder för andra aktörer än Migrationsverket att erhålla den information som skulle vara nödvändig. Ytterligare grupper som är i stort behov av stöd men som är svåra att nå ut till är analfabeter, personer med psykisk ohälsa som av olika anledningar har svårt att ta till sig information, personer som inte har föreningsliv som en naturlig del i livet samt kvinnor som inte alltid är vana att ta plats utanför hemmet.

Under uppföljningsträffen framgick det att organisationerna uppfattar informationen från offentliga aktörer som bristfällig. Svenska Röda Korset tar upp de svårigheter som frivilliga möter i att utföra ett bra arbete när viktig information inte når fram i tid gällande stängning av asylboenden och HVB-hem. Rädda Barnen understryker vikten av att asylsökande erhåller tydlig information om bland annat socialtjänsten för att undvika missuppfattningar och ryktesspridning bland målgruppen, som kan leda till en obefogad rädsla inför kontakt med myndigheter.

Övriga hinder i arbetet är enligt Svenska kyrkan en svårighet i att engagera etablerade personer i att delta i mötesplatserna och man menar att det finns en utmaning i att hitta vägar för integration som berör alla.

Lärdomar och framgångsfaktorer

Aktiviteterna under 2016 bestod till stor del av akuta insatser, medan 2017 års arbete mer handlat om strukturerat stöd till såväl frivilliga som asylsökande och nyanlända, bland annat i form av psykosocialt stöd. Med den korta bidragsperioden har en framgångsfaktor för att nå bra resultat varit att prioritera kvalitet och utveckling inom redan befintlig verksamhet med etablerad infrastruktur och samverkan, snarare än att satsa på en mängd nya verksamheter. Även att utveckla verksamhet tillsammans med målgruppen har berikat arbetet och för att bemöta målgruppens behov har engagerade och kompetenta anställda och frivilliga varit centrala. Utöver detta uppger organisationerna att samverkan med offentliga aktörer och andra frivilligorganisationer har varit en nyckel till framgång. Delvis för att komplettera varandra i arbetet med målgruppen, men också för att samverkan skapar nya innovationer och lösningar. Forum ser medlen som ett erkännande från regeringen om behovet av en ökad samordning och ett ökat utbyte mellan organisationer, för att därmed stärka kapaciteten i den idéburna sektorn på nationell och regional nivå.

Att stödet har kunnat användas under sommaren har varit en fördel, då detta är en tid då det annars är väldigt lite aktiviteter för barn och unga. Organisationernas verksamhet blir då ett komplement till skolan, som normalt är en grund för trygghet. Organisationerna uppger dock att det i mottagandet ofta saknas ett barn- och ungdomsperspektiv, exempelvis på boenden där unga ensamkommande får dela rum med äldre. Unga har rapporterat en otrygghet kring boendesituationen och upplever att de inte får lugn och ro, vilket stör skolgången.

Långvariga resultat

Organisationerna uppger sig se långvariga resultat på flera områden av sina insatser, trots den korta bidragsperioden. Flera nya och etablerade verksamheter kommer att fortsätta även efter verksamhetsårets slut. Medlen har frigjort resurser att ansöka om mer medel, vilket i förlängningen bidrar till en möjlighet att fortsätta utveckla verksamheten.

Samarbeten kommer att fortgå och utvecklas, både mellan frivilligorganisationerna och med offentliga aktörer. De lokala nätverk som organisationerna uppger att de etablerat under året kommer att fortsätta gynna de lokala verksamheterna i arbetet kring integration.

De interna förbättringar som kommer att kvarstå är de framtagna arbetssätt och metoder som är utformade efter identifierade brister i arbetet, samt framtagna strukturer för intern samordning. Även nya samordningstjänster, utbildad personal och frivilliga samt framtaget utbildningsmaterial är långvariga satsningar. Utöver detta menar vissa organisationer att arbetet har lett till en ökad förståelse och kunskap för andra kulturer hos de bofasta, både genom information och deltagande i aktiviteter, vilket är nödvändigt för det dubbelsidiga ansvar som integration kräver.

Sammanfattande analys och bedömning

På regeringens uppdrag fördelade MUCF bidraget till fem organisationer, med syftet att förstärka de verksamheter som riktar sig till asylsökande och nyanländas möjlighet till etablering. Medlen var avsedda till mötesplatser och sociala aktiviteter, samt till stödjande insatser i annan etableringsfrämjande verksamhet. Organisationerna skulle även se till att verksamhet i alla berörda delar av landet skulle omfattas av bidraget. I detta avsnitt summeras och diskuteras de sammanfattande iakttagelserna i organisationernas arbete under året för ge en översiktlig bild och koppla insatserna till bidragets syfte.

Åtterrapporeringen har visat en variation av verksamheter och insatser, men också en del gemensamma hinder och utmaningar. En stor del av föregående års bedömningar av organisationernas erfarenheter återupprepas även under detta år, vilket organisationerna också uppger under uppföljningsträffen.

Sammantaget konstaterar vi att insatser för att nå ut, engagera och stötta målgruppen har utförts på ett genomtänkt och effektivt sätt. Medlen har i detta område använts enligt bidragets syfte. Vi ser att detta har lett till en ökad kvalitet i verksamheten och att verksamheten genom bidraget också nått ut till ett stort antal deltagare.

Verksamhetsåret 2017 har till stor del präglats av att vidareutveckla och förstärka redan etablerad verksamhet och då genom interna satsningar. Myndigheten konstaterar att alla organisationer på ett effektivt och genomtänkt sätt använt bidraget för att nå ut till fler och för att höja kvaliteten på arbetet som riktar sig mot asylsökande och nyanlända, vilket har haft en betydande inverkan för många individer.

Slutligen konstaterar vi att resultaten visar att bidraget varit av stor betydelse för målgruppen. Inte bara i etableringsfrämjande syfte – sysselsättning, språkträning och kunskap –, utan också för det psykiska välbefinnandet då bidraget har skapat tillhörighet, gemenskap och en meningsfull tillvaro i en annars utsatt situation.

Insatser direkt riktade mot målgruppen

– Att nå ut till målgruppen

Organisationerna har arbetat med att nå ut till målgruppen, även om de uppger att de stött på hinder i detta arbete. De individer som varit svårast att nå ut till är också många gånger de som är i störst behov av stödet. Dessa grupper har varit kvinnor, unga och personer med psykisk ohälsa. Det framkommer att det uppenbarligen finns en del arbete kvar inom detta område, även om organisationerna uppger att de arbetat aktivt för att förbättra detta genom metoder för att sprida information om aktiviteter och stöd. Medlen har varit viktiga i arbetet, men utifrån organisationernas åiterrapportering ser MUCF att det finns ett fortsatt behov av metodutveckling och nya arbetssätt. Vidare framkommer från organisationerna att det ibland brister i information från offentliga aktörer angående exempelvis socialtjänsten, vilket kan generera onödiga missförstånd och ryktesspridning bland målgruppen. Det framgår också att om information till organisationerna angående exempelvis stängning av asylboenden inte kommer fram i tid kan det leda till problem att möta de behov som uppstår. Här ser MUCF att det offentliga kan förbättra informationen till civilsamhället.

– Att stötta målgruppen

En ökad psykisk ohälsa är något som har varit starkt framträdande under verksamhetsåret. Detta har lett till en oförmåga och ovilja hos nyanlända och asylsökande att engagera sig och delta i föreningsliv, vilket har varit krävande i arbetet. Organisationerna framhåller att detta är en effekt av de nya asylreglerna och menar att det utgör ett hinder i arbetet med integration och etablering. Det framgår dock att bidraget varit nödvändigt för att kunna bemöta den psykiska ohälsan genom att utbilda personal och frivilliga i psykosocialt stöd och på så sätt rusta dem inför mötet med målgruppen. Den psykiska ohälsan rapporterades redan i förra årets rapport och utifrån detta verksamhetsår kan MUCF konstatera att trenden förtydligats. Om utvecklingen fortsätter att följa samma bana kommer det att finnas ett fortsatt behov av civilsamhällets insatser även längre fram.

– Att engagera målgruppen

Insatser för att engagera målgruppen har skett genom att aktivt låta nyanlända och asylsökande ta initiativ till samt vara med i utformandet av aktiviteter. Det har varit viktigt att förtydliga deltagarens egenmakt i etableringsprocessen genom att bidra med information och rådgivning för att förse individen med kunskap om rättigheter och skyldigheter. Många asylsökande och nyanlända har själva varit delaktiga som volontärer inom organisationerna, vilket ger erfarenhet som skapar möjligheter för framtida sysselsättning. MUCF anser att det är viktigt att ta vara på civilsamhällets unika och viktiga kapacitet att främja egenmakt och delaktighet på detta sätt.

Insatser indirekt riktade mot målgruppen

– Intern samordning, samverkan och kunskapsutbyte

Organisationerna menade att fria medel gav förutsättningar för att finansiera intern utveckling som i förlängningen bidrar till att kvalitetssäkra och effektivisera arbetet utåt. En god intern samordning bidrar till ett strukturerat arbete samt möjliggör spridning av kunskap och kompetens inom organisationens olika verksamheter och geografiska områden. För detta krävs tillräckligt långsiktiga medel för att kunna etablera en hållbar utveckling. Av återrapporteringen framkom att dessa medel möjliggjort viktig och relevant intern kvalitetsutveckling som bidragit till att stärka verksamheten arbete mot målgruppen. Den interna samordningen har också varit avgörande för att ta tillvara på engagemang och kompetens hos organisationernas frivilliga, samt för att skapa förutsättningar för dem att hantera sin egen och målgruppens utsatthet.

– Frivilliga och engagerade

Organisationerna har under året kunna värva och utbilda frivilliga och volontärer. Detta har varit nödvändigt med tanke på den ökade påfrestningen i och med målgruppens psykiska ohälsa. Frivilliga och volontärer har utbildats i psykosocialt stöd för att kunna möta asylsökande och nyanlända på rätt sätt och för att engagera dessa till att delta i de aktiviteter som erbjuds. Det har även funnits behov av stöd till frivilliga för att kunna rusta sig själva inför mötet, då många vittnat om en hjälplöshet. Organisationerna har också rapporterat om svårigheter i att kunna behålla frivilliga med anledning av de svåra arbetsförhållandena i verksamheterna. Det har krävt stöd för att trygga och stärka de frivilliga i arbetet. Precis som i föregående års rapport anser MUCF att ett fortsatt behov av psykosocialt stöd borde vara förväntat under den närmaste tiden, för att säkerställa frivilligas psykiska välmående och deras förmåga att möta målgruppens behov.

Samverkan med andra aktörer

Organisationerna uppger att den samverkan som etablerades under föregående verksamhetsår med hjälp av medlen har kunnat etableras och utvecklas till långvariga samarbeten. Bland offentliga aktörer har samverkan främst skett med Migrationsverket och Arbetsförmedlingen, samt de kommuner där lokalverksamhet har bedrivits. Vad MUCF kan konstatera utifrån åiterrapporteringen är att organisationerna ser denna samverkan som något värdefullt för den egna verksamheten, men att det ändå anses finnas en brist i kommunikationen mellan organisationerna och det offentliga. Ofta handlar det om att inte erhålla information i tid vid nya regeländringar eller nedläggning av boenden vilket medför svårigheter i att identifiera behov i rimlig tid.

Samverkan med andra ideburna organisationer har skett i nya former men också genom utveckling av redan befintliga. Det framkommer att organisationerna ser detta som viktigt och nödvändigt då samverkan möjliggör kunskapsutbyte mellan organisationernas olika kompetensområden, vilket bidraget i detta fall gjort möjligt.

Enligt organisationerna har Forums roll som paraplyorganisation varit värdefull. De menar att Forum kan agera motor för ärenden som förenar stora delar av civilsamhället och bidra med en helhetsbild av samhällsarenan.

Fördelning av medlen

Hur organisationerna valt att disponera bidraget har varierat. Majoriteten har tillsatt medlen på central nivå för att utveckla arbetet med nyanlända och asylsökande och sedan fördelat medel direkt till lokalföreningar där behov varit som störst – antingen för att utveckla befintlig verksamhet eller för att etablera ny. Många organisationer har också lagt resurser på att engagera fler frivilliga i verksamheten och i samverkanssyfte.

Efter genomgång av åiterrapporteringen anser MUCF att bidragets flexibilitet har möjliggjort en effektivisering hos samtliga organisationer tack vare möjligheten att satsa på verksamheter där det både är möjligt och nödvändigt att rikta insatser. Att ha tillit till civilsamhällets kunskap och erfarenheter genom att ge relativt fria medel har visat sig vara både effektivt och uppskattat. Riktade medel har en tendens att begränsa organisationers arbete, då det försvårar interna insatser som anses vara viktiga för att öka kvaliteten i de verksamheter som riktar sig mot nyanlända och asylsökande. Vidare kan myndigheten konstatera att verksamheternas geografiska spridning har varit bred. Det framkommer att insatser har gjorts i landets samtliga län, vilket är i linje med bidragets syfte där en geografisk spridning efterfrågades.

MUCF bedömer att lärdomen från denna åiterrapportering är att relativt fria medel är en framgångsfaktor för att organisationerna ska kunna möta det varierande behovet. Detta visar också på tillit till civilsamhällets kompetens i att själva avgöra hur och var medlen gör mest nytta, för så många individer som möjligt.

Sammanfattande erfarenheter

- Fria medel gör det möjligt att ta tillvara civilsamhällets goda sidor
- Pengarna har möjliggjort intern samordning och utveckling vilket är väsentligt för en hög kvalitet på den verksamhet som riktas mot målgruppen.
- Värdefullt med insatser för att rusta volontärer i deras arbete - med anledning av målgruppens ökade psykiska ohälsa.
- Viktigt att organisationer erhåller information från offentliga aktörer i tid för att kunna erbjuda det stöd som efterfrågas.
- Tydlig information om den offentliga sektorn till målgruppen, som exempelvis socialtjänsten, förebygger missförstånd och ryktesspridning.
- Värdefullt att främja civilsamhällets unika roll i att bidra till målgruppens egenmakt och deltagande.

Referenser

Regeringsbeslut (2016) *Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende anslag 13:6 Insatser för den ideella sektorn* 2016-11-24 Ku2016/02626/LS

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2016). *Kraftsamling från norr till söder – resultat av statsbidrag till ideella organisationers arbete i flyktingsituationen 2016* Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2018

ISSN 1651-2855 ISBN 978-91-88455-58-1

projektledare **Maria Sundbom Ressaissi**

text **Mattis Ekestaf**

grafisk form **Christián Serrano**

distribution **MUCF, Box 17801, 118 94 Stockholm**

webbplats **www.mucf.se**

tfn **08-566 219 00**

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Vi tar fram kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets förutsättningar. Vi ger stöd till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete.

mucf | Myndigheten för ungdoms-
.se | och civilsamhällesfrågor